

(1900 – 1940)

MUÂLLİM AHMED GALİP KESKİN

Ahmed Galip Keskin, Isparta'nın Yalvaç ilçesindedir. İl merkezine 105 kilometre mesafede olan Yalvaç, Isparta'nın kuzey köşesindedir. Eğridir ilçesinin içinden geçilerek ve Eğridir Gölünün kıyı şeridi takip edilerek gidilmektedir Yalvaç'a. Hem bu yol, hem Yalvaç Allah'ın bahşettiği eşsiz güzelliğe ve berekete sahiptir. Üstad Said Nursi Hazretleri de Yalvaç'a tam üç kere gitmiştir.

Hız. Üstad'ın Barla döneminin, en sadık, en yakın talebelerinden birisi Yalvaçlı Muâllim Ahmed Galip Keskin'dir. Bunu hep duyduğumuzdan dolayı, 29 Eylül 2010 tarihinde Yalvaç'a gittik ve Galip Bey hakkında çalışmalar, araştırmalar yaptık. Bize, Bediüzzaman Hazretlerinin Şualar kitabında ismi geçen 1930 Yalvaç doğumlu Ali Osman Karahan ile Bayram Özcan ve Şakir Taş yardımcı oldular. Yalvaçta Topal Hafız diye de bilinen Ali Osman Karahan, merhum Galip Bey hakkında bildiklerini ve Hız. Üstad'ın ona karşı şefkatini, alakasını ve vefasını anlattı, hatıralarla destekledi.

Ahmed Galip Keskin hakkındaki araştırmalarımızda temel kaynaklarımızdan biri de, Isparta hakkında değerli araştırmalara imza atan Mahmut Kıyıcı'nın, "Ispartalı Büyük Adamlar" kitabı olmuştur. Biz bu kitaptan istifade ederek Ahmed Galip Keskin hakkında özet bilgiler çıkardık.

Merhum Muallim Galip çok kültürlü ve ilim sahibi bir şahsiyettir. Dört dil bilmektedir. Şâir ve hattattır. Eserleri vardır. Risale-i Nur'un Mektûbat kitabında ve Barla Lâhikasında Türkçe, Arapça ve Farsça şiirleri vardır. Risale-i Nur'daki bazı suallerin sahibidir. Eserlerin telif ve tebyizi sırasında yaşanan harikaları anlatan mektupların altında da ismi geçmektedir.

Ispartalı Büyük Adamlar:

Mahmut Kıyıcı'nın "Ispartalı Büyük Adamlar" kitabında Ahmed Galip Keskin özetle şöyle anlatılmaktadır:

Ahmed Galip Bey'in aslı Isparta'nın Yalvaç ilçesinden olmasına rağmen, babası Mehmet Kemâlettin Efendinin kadılık görevi dolayısıyla Bitlis'in Ahlat ilçesinde dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi 20. Asrın tam başı, 1900 yılıdır.

İlkokulu Ahlat'ta bitiren Galip Keskin, daha sonra İstanbul'a gönderilerek özel bir okul olan "Rehber-i İttifak ve Terakki" adlı okulda bir yıl okudu, Fransızca öğrendi.

Babası 1914 senesinde vefat edince, önce Diyarbakır'ın Beşiri ilçesine geldi; burada Kaymakamlık Tahrirat kaleminde (yazı işleri) çalıştı. Şiir yazıp okumaya büyük arzusu ve kabiliyeti vardı. Bunu keşfeden İlçe Müftüsü Şeyh Kadri Efendi kendisini destekledi, sohbetlerine aldı. Doğuda kaldığı sürede Arapça, Farsça ve Kürtçe dillerini öğrendi. 1916 yılında da annesiyle beraber tekrar Yalvaç'a avdet ettiler.

Galip Bey önce Yalvaç Lisesinde kâtip olarak çalışmaya başlar ve daha sonra Barla nahiyesinde muallim olarak görev yapar. O sırada Said Nursi Hazretleri Barla'da

bulunuyordu. Genç yaşında buradan emekli olduktan sonra tekrar Yalvaç'a dönüyor Galip Bey. Emekliliği Barla'da geçmiştir.

Ahmed Galip Keskin, şairliği yanında hattat ve 'hakkak'tır. Yani hat yazısını ve ahşap üzerine mühür ve benzeri şeyleri kazmak, kabartmak sanatını mükemmel yapmaktadır. Kitapları vardır.

Ahmed Galip Keskin'in Eserleri:

DİVAN: Kendi el yazısıyla Osmanlıca olarak yazılmış şiir kitabıdır. Şiirlerden bazıları Arapça ve Farsçadır. Kitap 715 sayfadır.

GÜLŞEN-İ RAZ TERCÜME VE ŞERHİ: Ünlü mutasavvıf Şeyh Şibestiri'nin Farsça felsefi bir risalesidir. Muallim Galip tarafından 1924 yılında manzum olarak şerh ve tercüme edilmiştir. Kitap 587 sayfadır.

FİTRATTA BESATED SEZİŞLERİ: Tefekkür ve felsefe örneğidir. 1934 yılında tamamlanmıştır.

MİRACİYE: Mesnevî tarzında yazılmış 94 sayfalık bir eserdir. 1937 yılında tamamlanmıştır.

GÖKTE VE YERDE: Hayalen ve gerçekte yaşanmış seyahatleri anlatan mesnevî tarzında 42 sayfalık eserdir.

MEVLİD: Süleyman Çelebi'nin tarzında yazılmıştır. Çok akıcı ve tatlı üslubu vardır.

Ali Osman Karahan Anlatıyor:

Şualar kitabında ismi geçen 1930 Yalvaç doğumlu Ali Osman Karahan

Şualar'da ismi geçen 1930 Yalvaç doğumlu Ali Osman Karahan, Muallim Ahmed Galip Keskin'den sonra Yalvaç Risale-i Nur hizmetlerinin tam hâmilisi olmuştur. Yalvaç'ta çok hizmetleri var. Doğuştan kalça çıkığı olduğundan dolayı Yalvaç'ta Topal Hafız diye de anılan Ali Osman Karahan emekli imamdır. Bediüzzaman Hazretleri, kendisinin davetiyle tam üç kere Yalvaç'ı ziyaret etmiştir. Biz de kendisini 29 Eylül 2010 tarihinde Yalvaç'ta ziyaret ettik. Kendi hatıralarının yanında, merhum Galip Keskin hakkında bizi epey bilgilendirdi. Şunları anlattı Ali Osman Karahan:

YALVAÇ'TA HİZMET MUALLİM GALİP İLE BAŞLAMIŞTIR

Üstad'ın Barla döneminde on iki tane yazıcısı varmış, bunlardan biri de Yalvaçlı Muallim Galip Keskin... Risale-i Nur'da Muallim Galip diye ismi çok geçer, şiirleri vardır...

Merhum Muallim Ahmed Galip, Barla'da bulunduğu sırada ve daha sonraları Bediüzzaman Hazretleriyle çok münasebetleri olmuştur. Risale-i Nur yazıcılarından. Bunu şöyle ifade eder Üstad Hazretleri: "Galib Bey'in iki eli var; sağ elini bana vermiş, benim hesabıma yazıyor, sol eli de kendine kalmış." (Barla L. 334) Gariptir ki; burada bir işaret var. Çünkü Yalvaç'ta yaptığımız araştırmalarda öğrendik ki Galip Bey solakmış, yani Hakkak'lık işlerini öyle yaparmış, yazıyı sağla...

Galip Bey, 1935 Eskişehir Mahkemesi dolayısıyla Bediüzzaman Hazretleriyle beraber hapis yatmıştır. Osmanlıca 27. Lem'a, Eskişehir Müdafaaanamesinde Bediüzzaman Hazretlerinin kendisi hakkında mahkemeye karşı yaptığı müdafaa vardır. Risale-i Nur'da ismi çok geçmektedir. Mektûbat kitabında ve Barla Lâhikasında Türkçe, Arapça, Farsça şiirleri vardır. Bazı suallerin sahibidir. Telif ve tebyiz sırasında yaşanan harikaları anlatan

mektupların altında da ismi geçmektedir. Onuncu Lem'a Şefkat Tokatları Risalesinde Hz. Üstad tarafından yediği şefkat tokadı anlatılmaktadır.

1935 Eskişehir hapisane hayatı sırasında Risale-i Nur'u tanıyan ve ömrü boyunca Bediüzzaman'a hürmet etmiş genç bir subay, buraya, Yalvaç'a tayin olmuş, kısmet işte. Burada jandarma karakolu ve askerlik şubesi var sadece. Bu da şubede vazifeli bir Yüzbaşı...

Yalvaç'ta 850 senelik büyük bir çınar ağacı vardır. 1940'da bu ağaç altında Yüzbaşı ve Muallim Galip birbirlerine yaklaşıp fısıltı ile -tabi o zamanların tehlikeli konularını(!) konuşurlarken yüzbaşı ayağa kalkıyor, belindeki beylik tabanca kazayla yere düşüyor ve patlıyor, Muallim Galip Bey'in midesine bir kurşun saplanıyor. Konya'ya yetiştirmek için yola çıkıyorlar, yetişiyorlar fakat Galip Bey Konya Devlet Hastanesinde 40 yaşında iken vefat ediyor. Üstad buna çok üzülüyor... Bir oğlu var Yahya, O da İstanbul'da. Yalvaç'ta hizmet Muallim Galip ile başlıyor, bizlerle devam ediyor inşallah...

Ahmet Galip Keskin'in Konya Musalla kabristanında bulunan mezarı

MUALLİM GALİP'LE BAŞLAYAN HİZMETİN BİZLERE İNTİKAL ETMESİ

Isparta'nın Gelendost ilçesinden Halil Hafız diye bir zat Üstad'ı ziyarete gidiyor. Orada sohbet sırasında Bediüzzaman demiş ki: "Halil Hafız, sizin Gelendost'un ötesinde, gitmedim ama bir Yalvaç Kazası var, bilir misin?" "Üstad'ım bilirim, bazen Pazar günleri oraya gideriz biz" demiş Halil Hafız. "Orda Galip Efendi vardı, Keskinzadelerden, bir kaza ile vefat etti. Ona çok acıdım, fakat ordan gelip de bu iman derslerinden istifade eden çıkmadı" demiş Üstad. Halil Hafız bu sefer toparlanmış, "Üstad'ım, bana emir buyur, vazife ver, ben oraya gideyim, Risalelerden bahsedeyim, sizden bahsedeyim, inşallah ben vesile olayım" demiş. Üstad da "Yalvaç'a gidersen ilk karşılaştığın kişiye benim selamımla birlikte bu Asâ-yı Mûsa'yı da ver" demiş. Halil Hafız'ın Yalvaç'ta ilk karşılaştığı ben oluyorum... (Bu hatıra, daha ayrıntılı olarak bu kitaptan Ali Osman Karahan maddesinden okunabilir.)

İLK ZİYARETİMDE ÜSTAD BANA "GALİB'İME SELAM ET" DEDİ

İlk ziyaretimde Emirdağ'a gidiyordu Üstad, ayaküstü görüştük. Şöyle oldu:

Üstad'ın elini öptüm, nereden geldiğimi sordu, "Yalvaç" dedim. "Yalvaç?" dedi. "Evet" dedim. "Sonra tekrar gelirsin, bizim şimdi işimiz var, Emirdağ'a gidiyoruz" dedi. "Galib'ime selam et" dedi. O kaza ile vurularak vefat olan Yalvaçlı talebesi... Ama ben daha Muallim Galip kim, hiç duymamışım. Bediüzzaman'la ilk görüşmemiz bu kadar. Beraber gittiğimiz Abdülkadir memleketine, ben de Yalvaç'a döndüm.

İlk işim Galip'e o selamı götürmek... Aradım taradım, bakkal Galip'i buldum. "Galip ağa, ben Bediüzzaman'ın yanından geliyorum, sana Üstad'ın selamı var" dedim. "Ben onu tanımıyorum, ben değilim o" dedi. Yeniden araştırdım bir Galip daha buldum. "Galip ağa, ben Bediüzzaman'ı ziyaret ettim, sana selamı var" dedim. "Yok, hocam yanlışın var, beni bilmez o" dedi. Sonra: "Dur, onun Galip'i evliya gibi bir adamdı. Fakat o kaza kurşunuyla öldü, acaba ölene de mi selam gönderdi? O Konya'da medfundur" dedi. Mesele anlaşılıp oldu...

BEDİÜZZAMAN'IN YALVAÇ'A ÜÇ ZİYARETİ VARDIR.

Üstad, 1957'deki birinci Yalvaç ziyaretinde sadece Muallim Galip'in evini ziyaret edip, dua edip gitmişti. Birinci gelişinin esas sebebi, bir vefa insanı olarak kendisine yazıyla hizmet ettiği için onun doğup büyüdüğü eve ziyaret etmek imiş. Oysa o zaman itibarıyla Yalvaç'ta medresemiz de var idi.

RİSALE-İ NUR'DA MUALLİM AHMED GALİP

Barla Lâhikasındaki fıkrası Farsçadır. (Galib'in Farisî fıkrası. Keramat-ı Gavsîye münasebetiyle yazmış.) şeklinde bir girişle başlar.

Mektûbat'taki şiiri ise [Sözler'in tebyizinde kıymetdar hizmeti sebkat eden muallim Ahmed Galib'in fıkrasıdır.] şeklinde başlar.

Yine Barla Lâhikasında bulunan başka bir şiiri ise (Ahmed Galib'in Sözler hakkında bir fıkrasıdır) takdimiyle devam eder...

Muallim Galip Bey'in Barla Lâhikasında bulunan başka bir şiiri de Arapçadır ve şöyle başlar: (Ahmed Galib'in Sözler hakkındaki arabî fıkrasıdır.)

Görüldüğü gibi Muallim Ahmed Galip Türkçe, Arapça ve Farsça olarak şiirler yazmış ve bunlar Hz. Üstad tarafından Külliyyat için dâhil edilmiştir.

Galip Keskin'in Risale-i Nur'da adı çok geçmekle birlikte Hz. Üstad'ın yanındaki değeri ve yaptığı hizmetin büyüklüğünü anlatan Barla Lâhikasındaki şu cümleyi buraya almak icap etti. Hz. Üstad'a aid cümle şu: "Galib Bey'in iki eli var; sağ elini bana vermiş, benim hesabıma yazıyor, sol eli de kendine kalmış." (Barla L. 334)

Onuncu Lem'a Şefkat tokatları Risalesinde Hz. Üstad kendisinden başlayıp en yakın talebelerinin şefkat tokatlarını sırasıyla yazmıştır. Bunlardan biri de Muallim Ahmed Galiptir. Şöyle diyor Hz. Üstad:

"Muallim Galib'dir (R.H.). Evet bu zât, sadıkane ve takdirkârane, risalelerin tebyizinde çok hizmet etti ve hiçbir müşkilât karşısında za'f göstermedi. Ekser günlerde geliyordu, kemal-i şevk ile dinliyordu ve istinsah ediyordu. Sonra kendine, otuz lira ücret mukabilinde umum Sözler'i ve Mektubat'ı yazdırdı. Onun maksadı, memleketinde neşretmek ve hem hemşehrilerini tenvir etmek idi. Sonra bazı düşünceler neticesinde risaleleri tasavvur ettiği gibi neşretmedi, sandığa bıraktı. Birden elîm bir hâdiseye yüzünden bir sene gam ve gussa çekti. Risalelerin neşri ile ona adavet edecek resmî birkaç düşmanlara bedel, zalim insafsız çok düşmanları buldu; bir kısım dostlarını kaybetti." (Lem'alar 146)

Bediüzzaman Said Nursî, Eskişehir müdafaası olan 27. Lem'a'da Muallim Galip Beyi mahkemeye karşı şöyle savunur:

“Muallim Galip, üç dört sene evvel Barla'da iken muallimliği münasebeti ile haftada, bazan yirmi günde bir defa ayaküstünde görüşüyorduk. Bu zat hattattır. Hüsn-ü hattından istifade etmek için kendime mahsus eskiden yazdığım Mu'cizat-ı Ahmediye ve İ'caz-ı Kur'ân risalelerini yazdırdım. Odamda talik ettiğim bir-iki levhayı da bana yazdı.”

“İşte münasebetimiz bu kadardır. Bu zatın şiire hevesi bulunduğundan, ben de şâir olmadığımndan, hiç bir risalemi Onuncu Söz'den başka vermedim. Onuncu Söz'ü de başkasına vermiş. Yanında hiç bir eserim bulunmadığı halde benim mevhum suçumdan elbette hakikî bir hisse ona ifraz edilmez. Bunun gibi çoklar var. Men-i muhakeme ile haklarında adaletin tecellisini bekliyorlar.”